NUMMER 69 EEN UITGAVE VAN HET ARCHIEF JEAN DULIEU NOVEMBER 2016

BOUTERBODE

De tune
klonk 10 jaar geleden voor het laatst...

Eind deze maand, om precies te zijn op 29 november, is het tien jaar geleden dat Jan van Oort, 85 jaar oud en onder de naam Jean Dulieu schepper van het oeuvre over een boskabouter, in zijn woonplaats Arnhem overleed.

Je zou misschien denken dat het daarna afliep met de belangstelling voor *Paulus*, maar de lezers van de *Bouterbode* weten als geen ander dat er juist in het voorbije decennium nogal wat rond Dulieus werk is gebeurd. Veel van de oorspronkelijke *Paulus*-titels verschenen afgelopen jaren weer in druk, in het Nederlands Stripmuseum in Groningen draaide maandenlang een bijzondere en uitgebreide oeuvre-tentoonstelling met het hoogste aantal bezoekers ooit, in het Arnhemse Gravinnenbos (waar Dulieu bekend stond als 'de hondenman') verrees een *Paulus*-beeldje en zijn werk is opgenomen in de vaste collectie van het museum *Strips!* in Rotterdam. Daarnaast verschijnt er steeds meer documentatie over de kunstenaar en zijn werk, waaronder een biografie geschreven door Van Oorts dochter Dorinde.

Archief Jean Dulieu

Het Paulus Archief probeerde het werk van deze kunstenaar al enige tijd in kaart te brengen. Hoe moeilijk dit is wordt in sterke mate bepaald door de veelheid aan zeer uiteenlopende creaties en Dulieus gave om verhaalgegevens telkens in een andere vorm te hergebruiken. Het tellen van zijn werken is geen probleem, het voor geïnteresseerden overzichtelijk maken des te meer. Studie van de erfenis

– LEES VERDER OP PAGINA 3

2017
Een jaar met surprises

Nog maar een maand en een Klaasfeest te gaan... dan is het 2017.

Uitgeverij De Meulder verheugt zich nu al op de presentatie tijdens De Stripdagen in Rijswijk (op 4 en 5 maart 2017) van *Paulus en Salomo*, deel 13 van de Gouden Klassiekers.
De grote zwarte raaf Salomo schettert zich sinds jaar en dag een weg door het grote bos en Paulus' leven. Samen met de uil Oehoeboeroe is hij uiterst waakzaam als de heks weer eens in de buurt van de kabouterboom opduikt en hij zal desnoods geweld gebruiken om te voorkomen dat zijn kleine vriend ook maar een haar gekrenkt wordt. Soms zijn de rollen echter opeens omgedraaid en moet Paulus de raaf uit de brand helpen. Zo ook in het nieuwe boek, als Salomo opeens van de aardbodem verdwenen lijkt te zijn.

Niet verwacht en toch gekregen...

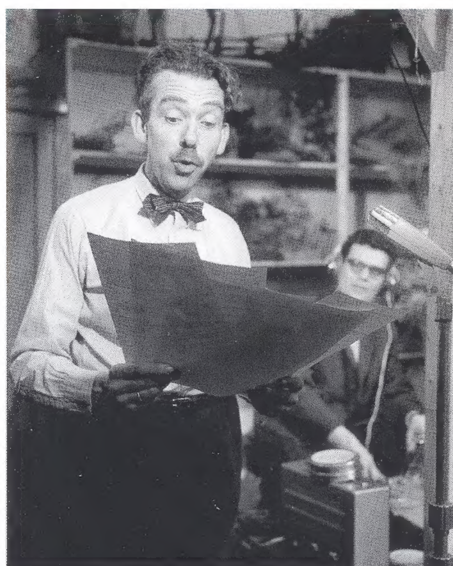
Ach ja, dat klaasfeest. Alleen al bij het woord dwalen onze gedachten direct af naar dat allerbeste Klaasboek, die klassieker binnen de Gouden Klassiekers, *Paulus de hulpsinterklaas*. Het boek dat met z'n dubbele bodem op zichzelf al een sinterklaassurprise is, omdat het haarfijn uitlegt hoe het feest gespeeld en beleefd wordt zonder ook maar iets van het Grote Geheim aan de jongere lezers prijs te geven. Hoe koud en guur het rond 5 december ook mag zijn, het boek laat altijd weer een warm gevoel achter.

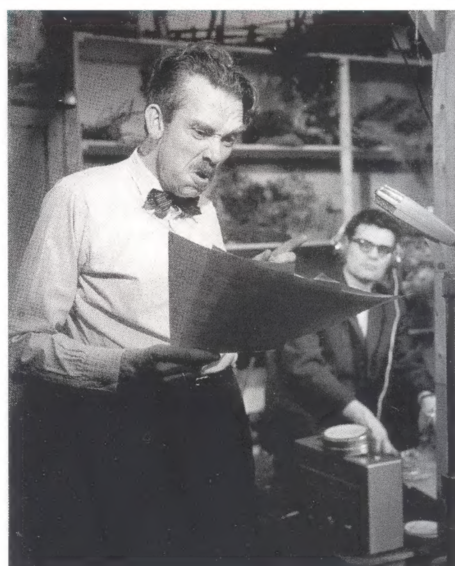
Sommigen roepen dat *De hulpsinterklaas* niet meer van deze tijd is en dat is te begrijpen. Het werd immers meer dan een halve eeuw geleden getekend en geschreven en wat dat betreft vraagt een nieuwe druk van dit best verkopende deel uit onze *Paulus*-reeks misschien wel om enige redactionele aanpassing. Inhoudelijk staat het echter nog altijd fier overeind en aan de top van de Nederlandse Sinterklaasboeken.
Maar of Paulus nu voor Sinterklaas of voor Zwarte Piet speelt, wij hebben onze eigen surprise. Uitgeverij De Meulder heeft de intentie om eind volgend jaar de langverwachte herdruk van *Paulus de hulpsinterklaas* uit te brengen, met naast de handelseditie dit keer ook een beurseditie! Dat houdt in dat aan beide uitvoeringen een heel bijzondere bijlage wordt toegevoegd vol extra klaasinformatie in woord en beeld.
Volg het nieuws over onze uitgaven via de website, facebook en de *Bouterbode*!

Pompie-pompiepompiepompompom...

Bij velen blijft Frederic Curzons begintune van *Paulus* in het geheugen zitten: columnist Jan van Damme stak in de *Provinciale Zeeuwse Courant* van 5 oktober de loftrompet voor het werk van Jean Dulieu.

Na zijn openingszin 'Stom toeval natuurlijk dat de Kinderboekenweek dit jaar Opa's en Oma's in het zonnetje zet' en een opmerking over 'onze voorleescapaciteiten,' belandt hij al gauw bij Paulus.
'Hij zit in mijn hoofd sinds in de jaren negentig van de vorige eeuw de originele radio-uitzendingen met de stem van schrijver en bedenker Jean Dulieu werden herhaald' gaat Van Damme los. 'Met het aanstekelijke begindeuntje *pompie-pompiepompiepompompom*.'

De tune

– VERVOLG VAN PAGINA 1

die de kunstenaar destijds naliet resulteerde er onlangs in om de naam Paulus Archief te wijzigen in het meer toepasselijke Archief Jean Dulieu. Een website is in de maak.

Toen stopte de band

Hoewel Jean Dulieu tijdens zijn creatieve jaren ook vaak andere dingen dan *Paulus* maakte, blijft hij voor altijd bekend als de tekenaar en verteller van de verhalen van de boskabouter. In dat opzicht was het niet meer dan logisch dat de afscheidsplechtigheid op 4 december 2006 werd afgesloten met de openingsmelodie van de *Paulus*-radiohoorspelen. Tot op de dag van vandaag staat deze muziek immers symbool voor Dulieus vertellingen. Toch werden veel aanwezigen verrast toen ze bij het verlaten van de aula opeens werden geconfronteerd met de bekende tune, die alle liefhebbers van het werk van Dulieu met elkaar verbindt: Dance of an Ostracised Imp.
En net als vroeger, toen we – groot en klein – aan het begin van de avond in stilte gespannen naar de radio luisterden tot de verteller na de muzikale intro zijn verhaal zou beginnen, klonk ook nu de onvergetelijke, vertrouwde warme stem over de hoofden van de laatste aanwezigen. Heel even, één zin lang, was hij nog bij ons. Toen stopte de band definitief...
Tien jaar geleden al weer.

De rest van het artikel is een leuke terugblik. 'Ons huis werd bevolkt door boskabouter Paulus, uiteraard, en de met hem samenhangende dierentuin: Oehoeboeroe de helendal wel zeer belezen uil, Salomo de immer verontwaardigde raaf, Gregorius de slaperige das. Eucalypta is ook van de partij, als valse soms zielige heks.
Dulieu voorzag alle dieren en personages van een eigen stem. Hij was professioneel muzikant, violist. En was in staat een gesproken opera van Paulus te maken.
Ik ben al aan het oefenen. De krakende uithalen van Salomo en hysterische kreten van Eucalypta, de diepe bas van Oehoeboeroe. Paulus heeft een piepstem, pijprokend mijmert hij op een bankje in het bos. Gregorius is mijn favoriet. Die mag een powernapje doen. Altijd en overal, als hij zin heeft.'
Voor een ieder die Jean Dulieu ook eens wil trachten te imiteren, raden we aan bijgaande voordrachtfoto's van de meester goed te bestuderen.

POST VOOR PAULUS

Een selectie uit de vele brieven en e-mails die u ons in de afgelopen periode toestuurde. De afzenders kregen de Paulus-boekenlegger toegestuurd.

Oprecht gelovig

Na het zien van de eerste televisie-uitzending van In de ban van de paus, *van Andries Knevel, was ik zó geroerd over de persoon Franciscus van Assisi, dat ik van de weeromstuit gelijk Jean Dulieus boek* Francesco *ben gaan lezen. Ik had dat nog niet eerder gedaan, ondanks het feit dat ik wel alle vier de drukken ervan bezit. Ik las het in vijf dagen uit.*
Wat een ongelofelijk aangrijpend boek! In de eerste helft ervan, als Francesco nog zoekende is naar zijn waarheid en levensinvulling, werd ik menigmaal zeer ontroerd, door de gebeurtenissen zelf, maar ook door de eenvoudige manier van vertellen door Van Oort.
In de tweede helft, als Francesco veel volgelingen gaat krijgen en hij de wereldse zorgen van een organisatie moet gaan oplossen, wordt het een steeds treuriger verhaal, dat eindigt met de trieste en eenzame dood van die lieve jongen, die de uitzending door Jezus van zijn apostelen op zich zelf wenste te betrekken, maar die er niet aan had gedacht dat de gevolgen van zo'n evangelisatie wereldomvattend zouden kunnen worden. Kijk maar naar de diverse godsdiensten, die alle toch immense ondernemingen werden, met daarbinnen ook nog eens veel rivaliteit. Jammer dat zo'n mooi en oprecht begin dan zo wordt verminkt door aardse beslommeringen.
Maar het boek is werkelijk prachtig en ik realiseerde me dat ik eigenlijk nooit echt heb geweten, dat Jan van Oort zo'n oprecht gelovig mens was. Ik begrijp nu ook beter zijn depressiviteit en teruggetrokkenheid aan het eind van zijn leven. Zijn zoon dood; zijn vrouw dood; de relatie met de andere kinderen ook niet optimaal. Dan wordt je geest goed aangevallen en dan geeft dat alles te denken. Arme man! Ik had zo graag nog met hem over deze dingen gesproken, maar na onze Paulus-special Imago *heb ik eigenlijk geen contact meer met hem gehad en dat vind ik nu erg jammer.*

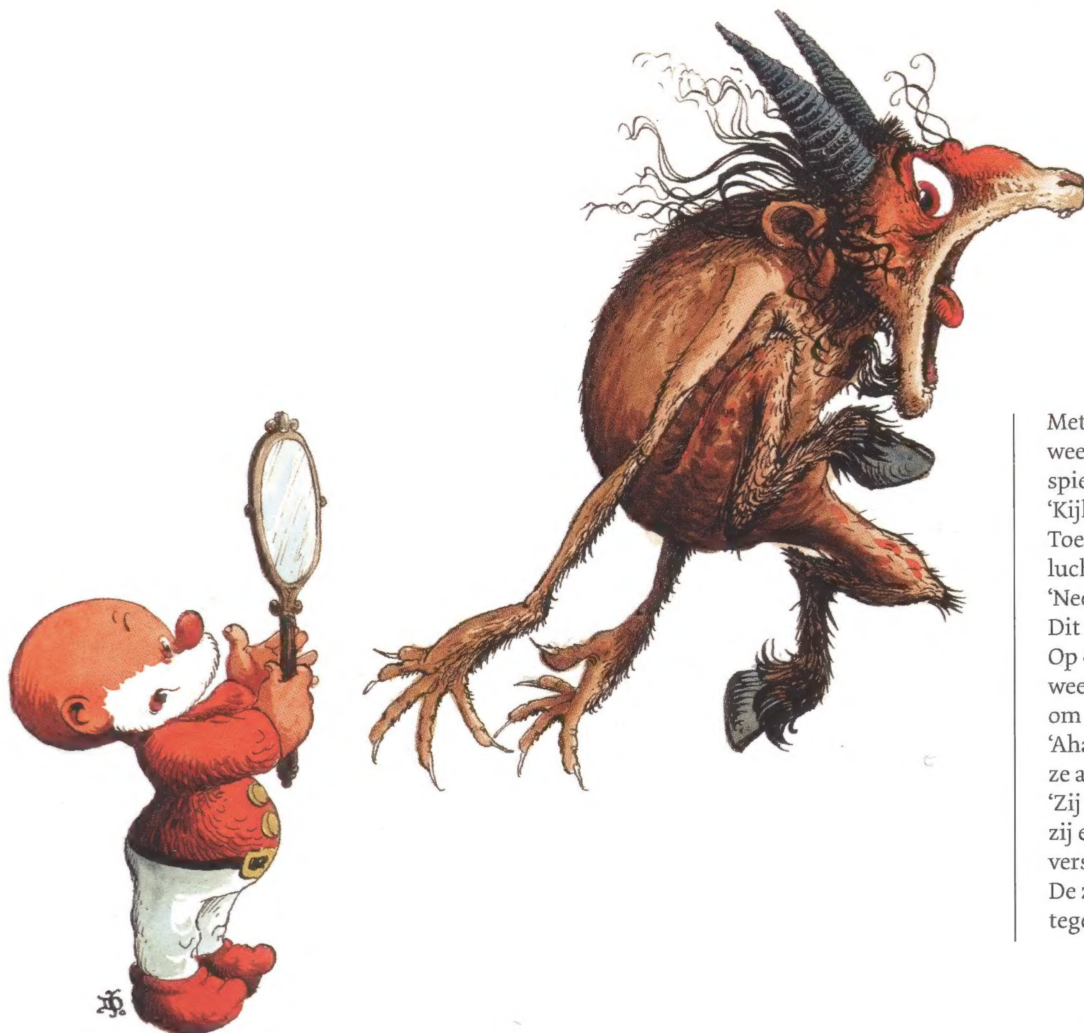
Hans Matla
's GRAVENHAGE

Dulieus boek over Assisi en Francesco kwam niet zomaar uit de lucht vallen, al doen interviews uit die tijd anders vermoeden. Daarin werd het bekroonde werk vaak omschreven als 'iets' dat de schrijver er 'nog even' bij had gedaan. Het werd nog net niet als een dwaling omschreven, maar wel als een wat aparte stap in een andere richting.
Samengevat: Jean Dulieu heeft kans gezien om tussen zijn drukke werkzaamheden als schrijver/tekenaar ook nog een prachtig boek over Franciscus van Assisi te maken. Petje af! En dan nu weer gauw verder over die boskabouter met dat leuke hoge stemmetje.
Nee, natuurlijk kwam *Francesco* in 1956 niet uit de lucht vallen. Zonder Van Oorts belangstelling voor religie was hij eind jaren veertig van de vorige eeuw nooit op zijn brommer gestapt en op weg gegaan naar de groene, zacht glooiende heuvels van het Italiaanse Umbrië. Niet eenmaal en zeker niet tweemaal.
En na de publicatie van het boek kwam er ook geen einde aan deze fascinatie. Naast de vele *Paulus*-tekeningen maakte hij – zeker in de jaren vijftig – regelmatig illustraties met heel andere onderwerpen. De voor hem belangrijkste tekeningen bewaarde hij in een aparte map. Zelden kreeg iemand ze te zien.
Een voorbeeld daarvan stamt uit 1958, toen hij zich een tijdlang met de kunst van het etsen bezig hield. De afbeeldingen uit die periode zaten ook in zijn map en bestonden voor een groot deel uit etsen met een religieuze inslag, zoals het voorbeeld hiernaast laat zien.

– DE REDACTIE

SPIEGELTJE SPIEGELTJE IN DE HAND – door Jean Dulieu

Zoals ik in de vorige *Bouterbode* al vertelde, voelde Eucalypta zich helemaal gelukkig in haar nieuwe gedaante. Als een rasechte geit sprong ze vrolijk op en neer, stootte speels met haar horens naar de bomen en mekkerde zo hard, dat het door het hele grote bos te horen was.
'Ik voel me *mèèèè* veel jonger en krachtiger dan *mèèèè*, dan ooit! En ik ben vrolijk *mèèèè*, ik ben nog nooit zo *mèèèè*, zo vrolijk geweest. Ik voel me *mèèèè* in staat tot grote dingen, *mèèèè*, en die ga ik doen ook!'
'O nee, alsjeblieft niet,' zei Paulus met een beverig stemmetje. 'Je bent werkelijk niet om aan te zien. Het kost me de grootste moeite om hier te blijven staan en naar je te kijken. Maar als je nou ook nog grote dingen wilt gaan doen, nee, dat zou ik toch maar laten. We moeten proberen om zo gauw mogelijk weer een gewone heks van jou te maken. Dan ben je ook wel niet zo mooi, maar toch beter dan...'
'WÁÁÁÁT?!' tierde de geit Eucalypta. 'Durf jij te beweren dat ik niet mooi ben, lelijk onderkruipsel? Ik *mèèèè*, ik zeg je toch dat ik me jonger *mèèèè*, en sterker *mèèèè*, en vooral mooier voel dan ooit! Véél mooier *mèèèè*!'
'Nee,' zei Paulus, nee, dat kan je niet menen. Je bent... je bent... ik wou dat jij jezelf kon zien, dan zou je...'
Hier zweeg Paulus plotseling, want hij kreeg een uitstekende inval. Met één sprong was hij in het heksenhutje en gelukkig zag hij daar tussen de rommel een handspiegel liggen, die Eucalypta eens in het jaar gebruikte wanneer ze haar haren kamde.

Met die spiegel gewapend kwam Paulus weer naar buiten hollen. Hij hield de spiegel voor de geitenneus en riep:
'Kijk nou maar eens goed. Dat ben jij!'
Toen maakte Eucalypta een geweldige luchtsprong van pure schrik en mekkerde:
'Neeee, neeee, dat is onmogelijk, *mèèèè*!
Dit is te erg! Dit is zelfs mij te erg!'
Op dat moment kwam ook Dorus Bezem weer aanhollen. Die was er op uitgegaan om zijn zeven kinderen te achterhalen.
'Aha *hum*, ik heb ze te pakken, aha, ik heb ze alle zeven!' riep hij opgewonden.
'Zij zijn de schuld van alles en nou moeten zij er ook voor zorgen, dat we van die verschrikkelijke geit afkomen!'
De zeven bezempjes spartelden hevig tegen, maar Dorus liet hen niet meer los.

(WORDT VERVOLGD)

BOUTERBODE 69
REDACTIE Maarten J. de Meulder
POSTADRES Dobbenwal 47 – 9407 AD Assen
MAILADRES info@demeulder.nl

ABONNEMENT – BB66 t/m 70: € 8,50 op REKENING – NL97 INGB 0003 9454 95 t.n.v. Uitgeverij De Meulder, Assen – of via aankoop in de webwinkel van www.demeulder.nl

VORMGEVING Rudy Vrooman, Zaandam
VERANTWOORDING PAULUS-ILLUSTRATIES

TIJDSCHRIFTCODE ISSN 1388-2465